

บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประชากรของประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ ประชาชนจะต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างดีมีความสุข ความจำเป็นในการดำรงชีพของมนุษย์ที่เรียกว่าปัจจัย 4 ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคนั้น มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันแล้วแต่สถานการณ์ ในกรณีที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยดีแต่ต้องเจ็บไข้ได้ป่วย สิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดในสถานการณ์นี้จะได้แก่ ยารักษาโรค ซึ่งต้องอาศัยแพทย์และพยาบาลเป็นผู้ชี้แนะและให้บริการในการนำยาแต่ละชนิดมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อบำบัดรักษาให้ตรงกับอาการของโรค จึงจะหายจากโรคภัยไข้เจ็บได้ ยิ่งประชากรเพิ่มมากขึ้นเท่าใด อัตราผู้เจ็บป่วยก็จะมีปริมาณมากขึ้น ปัญหาด้านสาธารณสุขที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็คือ การขาดแคลนแพทย์และพยาบาลที่จะให้บริการแก่ประชาชนผู้เจ็บป่วยได้ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท รัฐบาลตระหนักดีว่า สุขภาพอนามัยอันดีของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาประเทศดำเนินไปด้วยดี จึงได้มีโครงการขยายบริการสาธารณสุขอันได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพให้แก่ประชาชน รวมทั้งการขยายหน่วยบริการและเพิ่มปริมาณการผลิตเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์และพยาบาลให้กว้างขวางขึ้น โดยตั้งเป้าหมายให้สอดคล้องกับคำขวัญขององค์การอนามัยโลกที่ว่า "Health for All by the Year 2000" หรือ "สุขภาพดีถ้วนหน้าภายใน พ.ศ. 2543" โครงการขยายบริการสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนได้รับโดยทั่วถึงกันนี้ ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่รัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้มีโครงการสร้างโรงพยาบาลประจำจังหวัดขึ้นทั่วประเทศจนครบ 71 จังหวัด และในอำเภอใหญ่ๆก็ยังมีโรงพยาบาลประจำอำเภอด้วย โครงการนี้มีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2494 ถึง พ.ศ. 2499 ซึ่งก็แล้วเสร็จตาม

โครงการ แต่ก็ยังไม่เพียงพอ มีประชาชนบางส่วนไม่ได้รับบริการเลย รัฐบาลต่อมา จึงสนับสนุนให้โรงพยาบาล เอกชนมาช่วยแบ่งเบาภาระด้วย¹

การปรับปรุงและขยายบริการสาธารณสุขเพื่อให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับบริการของประชาชนนี้ จำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญ เร่งด่วนให้แก่ส่วนภูมิภาคตั้งแต่ระดับอำเภอลงไปก่อน ให้ทุกอำเภอมีโรงพยาบาลชุมชนอย่างน้อย 1 แห่ง ทุกตำบลมีสถานีอนามัยอย่างน้อย 1 แห่ง และทุกหมู่บ้านมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในอัตราที่สามารถให้บริการครอบคลุมประชากรได้ทั่วถึง ในการนี้จำเป็นต้องเพิ่มปริมาณการผลิตเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาบาล เพราะเป็นผู้ที่จะต้องให้บริการในสถานพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง รัฐบาลจึงต้องให้การสนับสนุนในการจัดตั้งและการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้งของรัฐบาลและ เอกชน ให้สามารถผลิตพยาบาลให้ได้ปริมาณพอเพียงแก่ความต้องการและมีประสิทธิภาพด้วย อย่างน้อยก็ให้พอใช้ในสถานพยาบาลในหน่วยของตน และถ้าเป็นไปได้ก็สามารถผลิตให้กับหน่วยงานอื่นๆด้วย

ประวัติการจัดการศึกษาพยาบาลของกระทรวงกลาโหม

กิจการแพทย์ของทหารเริ่มมีมาตั้งแต่ต้นรัชกาลที่ 5 แต่ยังไม่ค่อยเป็นลำดับ สั้น แพทย์ที่รับราชการทหารส่วนใหญ่เป็นแพทย์แผนโบราณ และมีจำนวนไม่มากนัก แม้จะทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายแพทย์แผนปัจจุบันมากอย่ก่ากับคุณเล็กไม่มี เวลาพอที่จะปรับปรุงขยายกิจการพยาบาลให้ทันสมัยได้ เพราะต้องไปราชการทัพเสียเป็นส่วนใหญ่ อีกประการหนึ่ง ยังไม่มีสำนักงานเป็น เอกเทศที่จะบริหารงานในสายการแพทย์ให้เป็นปึกแผ่นได้ ต่อมาเมื่อมีกรมทหารบกและกรมทหารเรือขึ้นอยู่กับกระทรวงยุทธนาธิการ *

¹ เสม พริ่งพวงแก้ว, "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และฉบับที่ 5 ในการพัฒนาการผลิตเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข," บรรยาย ณ หอประชุมโรงพยาบาลสงฆ์, 4 สิงหาคม 2523. (ลัดสำเนา)

* ปัจจุบัน คือ กระทรวงกลาโหม.

แต่ละกรมได้ตั้งโรงพยาบาลของตนขึ้น แต่ก็ดำเนินการอะไรไม่ได้เท่าที่ควร เพราะไม่มีเจ้าหน้าที่ . ตำแหน่งนายสิบและพลพยาบาลในสมัยนั้นไม่มีความรู้ทางด้านการศึกษาแผนปัจจุบันเลย จนใน พ.ศ. 2444 นายพันโท ตี. โอ. พิล. ทรุ่มพ์ นายแพทย์ชาวเยอรมันที่เข้ามารับราชการได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้ากรมแพทย์ทหารบก* จึงได้มีการอบรมนายสิบและพลพยาบาลให้มีความรู้ทางการแพทย์แผนปัจจุบันและการสุขาภิบาลขึ้น และเริ่มมีสถาบันทางการแพทย์และพยาบาลของทหารขึ้นเป็นแห่งแรก คือ "โรงเรียนการแพทย์สุขาภิบาล" เพื่อให้แพทย์ในกองทัพบกได้มีเวลาพลัดเปลี่ยนกัน เข้าศึกษาวิชาแพทย์เพิ่มเติม และได้ฝึกหัดสั่งสอนนายสิบและพลพยาบาลด้วย การฝึกปฏิบัติใช้สถานที่ในกองพยาบาลทหารบกกลาง**

ต่อมาภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนนายสิบเสนารักษ์ขึ้น รับสมัครจากผู้ที่ยังชั้น ม. 6** เข้าศึกษาในระยะเวลา 3 ปี โดยใช้หลักสูตรเดียวกับหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลของโรงพยาบาลศิริราช แต่ไม่มีวิชาพฤกษศาสตร์โดยเอาเวลาที่เรียนในวิชานี้ไปฝึกหัดทหารราบ การใช้เปลและการฝึกราชการสนามต่างๆ อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนายสิบเสนารักษ์ หลักสูตรนี้เป็นที่ยอมรับของกรมสาธารณสุข† บุคคลที่สอบได้ตามหลักสูตรนี้จะสามารถเข้าทำงานเป็นผู้ช่วยแพทย์

* คือตำแหน่งนายแพทย์ใหญ่ทหารบก ซึ่งมีนายพันตรีพระยาสารสิน สวามิภักดิ์ (เทียนฮี้ สารสิน) ดำรงตำแหน่งเป็นคนแรก นายพันตรี ม.ร.ว. สุวพันธุ์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เป็นคนที่สอง นายพันตรี ตี.โอ.พิล.ทรุ่มพ์ ถือว่าเป็นคนที่สาม ปัจจุบันเรียกตำแหน่งนี้ว่า เจ้ากรมแพทย์ทหารบก.

** ปัจจุบัน คือ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์.

*** ตามแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2479 ซึ่งเป็นชั้นประถม 4 ปี มัธยมต้น 3 ปี มัธยมปลาย 3 ปี เตรียมอุดม 2 ปี.

† ปัจจุบัน คือ กระทรวงสาธารณสุข.

ในกรมสาธารณสุขได้¹ ในปัจจุบันแต่ละเหล่าทัพก็ยังคงมีหลักสูตรสำหรับผลิตพยาบาลชาย โดยมีหลักสูตรหลายระดับตามความจำเป็น มีทั้งหลักสูตรที่จัดอบรมในระยะสั้น หลักสูตรระดับผู้ช่วยพยาบาล และหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรพยาบาล การบริการแพทย์ทหารได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาก โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหมทุกแห่งนอกจากจะให้บริการแก่ข้าราชการและครอบครัวของแต่ละเหล่าทัพแล้ว ยังช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปด้วย จึงจำเป็นต้องผลิตพยาบาลหญิงไว้ใช้เองให้เพียงพอกับปริมาณงานที่ได้ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วตามสภาพของสังคม ปัจจุบันกระทรวงกลาโหมได้มีสถาบันการศึกษาที่ผลิตพยาบาลหญิงทั้งของกองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศ หลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรมาตรฐานทัดเทียมกับสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่น ๆ และมีการศึกษาวิชาทหารเพิ่มขึ้นอีกด้วย

การจัดตั้งสถาบันการศึกษาพยาบาลของกองทัพอากาศ

กองทัพอากาศได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนบัญชาการ ส่วนกำลังรบ ส่วนยุทธบริการ ส่วนการศึกษา และส่วนกิจการพิเศษ หน่วยราชการที่รับผิดชอบในเรื่องการบริการแพทย์ได้แก่ กรมแพทย์ทหารอากาศ เป็นหน่วยงานที่อยู่ในส่วนยุทธบริการ และขึ้นตรงกับกองทัพอากาศ มีหน้าที่ในการบริการทางการแพทย์ และเวชศาสตร์การบิน ดำเนินการจัดหา เก็บ รักษา แจกจ่ายพัสดุในสายการแพทย์ ควบคุม และตรวจตรากิจการในสายการแพทย์ของกองทัพอากาศ

กรมแพทย์ทหารอากาศแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. กองบริการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับผิดชอบงานสารบรรณ ธุรการ การเงิน การส่งกำลังบำรุง การจัดหาพัสดุ การประชาสัมพันธ์ การดูแลสถานที่และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ของกองบังคับการกรมแพทย์ทหารอากาศ

¹ กรมแพทย์ทหารบก, กองวิทยาการ, แผนกพิพิธภัณฑสถานและเวชภัณฑ์, ประวัติการแพทย์ทหารบกตั้งแต่ พ.ศ. 2415-2515 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมยุทธศึกษาทหารบก, 2513), หน้า 7-62.

2. กองวิทยาการ มีหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบ วิเคราะห์ทางสถิติ ศึกษา ค้นคว้าวิจัยความก้าวหน้าและ เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับการแพทย์รวมทั้งการแพทย์ทหาร ให้คำแนะนำทางสายวิทยาการ ให้การศึกษาและอบรมหลักสูตรของ เภสัชทหารแพทย์ วิเคราะห์และตัดแปลงพัสดุการแพทย์

3. โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ มีหน้าที่ผลิตพยาบาลให้แก่กรมแพทย์ ทหารอากาศ

4. กองเวชศาสตร์ป้องกัน มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องสุขวิทยาอนามัยและ การสุขาภิบาล ป้องกัน ควบคุม และปราบปรามมิให้เกิดโรค เช่น การตรวจน้ำ อาหาร ตลอดจนการจัดเคหะสถาน การตรวจสุขภาพของกำลังพลของกองทัพอากาศประจำปี การตรวจเมื่อเข้ารับราชการ การให้ภูมิคุ้มกันและการออกใบรับรองทางการแพทย์

5. กองเวชบริภัณฑ์ มีหน้าที่ผลิต สะสม เก็บรักษา ควบคุม และแจกจ่าย ยาและพัสดุทางการแพทย์ พิจารณาความต้องการ ตรวจ วิจัย และซ่อมแซมเวชบริภัณฑ์

6. สถาบันเวชศาสตร์การบิน มีหน้าที่ทำการตรวจ คัดเลือก แนะนำ ควบคุม และส่งเสริมสมรรถภาพของผู้ทำการในอากาศ การลำเลียงทางอากาศ การช่วยเหลือ ร่วมสอบสวนหาสาเหตุของการประสบอุบัติเหตุของเครื่องบิน ทำการค้นคว้า การวิจัย และการสถิติของเวชศาสตร์การบิน ให้การอบรมเกี่ยวกับเวชศาสตร์การบิน ตรวจ และออกใบรับรองทางการแพทย์แก่ผู้ทำการในอากาศพล เรือนตามมาตรฐานขององค์การ การบินพล เรือน

7. โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช มีหน้าที่ทำการตรวจและรักษาพยาบาล กำลังพลของกองทัพอากาศ ครอบครัวและประชาชนทั่วไป

8. โรงพยาบาลจันทน์เบกษา มีหน้าที่ทำการตรวจสอบและรักษาข้าราชการ และครอบครัวของโรงเรียนการบินและประชาชนทั่วไป¹

¹กรมการแพทย์ทหารอากาศ, รายงานประจำปี 2515 รอบ 12 ปี (ม.ป.ท., 2515), หน้า 90-140.

กิจการในสายการแพทย์ที่กรมแพทยทหารอากาศรับผิดชอบนั้น มีทั้งหน่วยที่ตั้งในกองทัพอากาศ ตอนเมือง และหน่วยที่ตั้งในต่างจังหวัด แต่ละหน่วยจะมีแผนกแพทย์เพื่อบริการด้านรักษาพยาบาลให้กับข้าราชการและครอบครัวของหน่วยนั้น การบริการจัดขึ้นตามความจำเป็นของแต่ละหน่วย เช่น แผนกแพทย์ของส่วนราชการที่ตั้งอยู่ในกองทัพอากาศตอนเมืองก็จะให้บริการในเรื่องเจ็บไข้ได้ป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้าอาการมากก็ส่งต่อให้มารับบริการที่โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช แต่แผนกแพทย์ของส่วนราชการที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัดจะต้องให้บริการมากขึ้น ในปัจจุบันกองทัพอากาศได้เริ่มขยายการบริการของแผนกแพทย์ในต่างจังหวัดให้กว้างขวางขึ้นจากขีดความสามารถในการรักษาพยาบาลเทียบเท่าสถานีอนามัย เป็นเทียบเท่าโรงพยาบาลย่อย ๆ ตามความจำเป็นของแต่ละแห่ง ฉะนั้นกองทัพอากาศจึงต้องจัดตั้งสถาบันเพื่อผลิตบุคลากรทางการแพทย์เพื่อสนับสนุนหน่วยบริการแพทย์ของกองทัพอากาศ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันการศึกษาพยาบาลของกองทัพอากาศในปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ 3 แห่ง ดังมีประวัติความเป็นมาดังนี้

1. กองวิทยากร กรมแพทยทหารอากาศ การบริการด้านรักษาพยาบาล หรือที่เรียกว่า การบริการแพทย์ของกองทัพอากาศ ได้พัฒนาจากหน่วยแพทย์ซึ่งไม่มีนายแพทย์เลย มีเพียงพลพยาบาลของทหารบก ซึ่งได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิชาพยาบาลขั้นต้นจากโรงเรียนนายสิบเสนารักษ์ เมื่อกรมอากาศยานทหารบก แยกตัวออกมาเป็นกรมทหารอากาศและเป็นกองทัพอากาศในเวลาต่อมา หน่วยเสนารักษ์ของกองทัพอากาศได้ขยายการบริการแพทย์ขึ้นอย่างรวดเร็วมาเป็นกรมแพทยทหารอากาศ ซึ่งมีอัตราบรรจุแพทย์และพยาบาลได้บ้าง เมื่อกรมแพทยทหารอากาศตั้งโรงพยาบาลทหารอากาศในระยะแรก บุคลากรที่ใช้ในการบริการแพทย์และพยาบาลประกอบด้วย แพทย์และพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ ภายนอกกองทัพอากาศ และได้ให้กองวิทยากร กรมแพทยทหารอากาศดำเนินการผลิตจำอากาศพยาบาลชายขึ้นโดยคัดเลือกทหารกองประจำการที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เข้าอบรมหลักสูตรพยาบาลประจำการระยะเวลา

* ปัจจุบันคือ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช.

4 เดือน สำเร็จแล้วก็คัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอากาศตรี ผู้ที่ไม่ได้รับการคัดเลือกก็ปลดประจำการไปตามระเบียบของทหารกองประจำการ ผู้สำเร็จหลักสูตรนี้จะมีความรู้ในการปฐมพยาบาลทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ เป็นอย่างดี สามารถช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวและเพื่อนทหารได้ทั้งในยามปกติและยามสงคราม และสามารถให้บริการพยาบาลตามคำสั่งของแพทย์และพยาบาลในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดให้ได้ ถ้าวาระใดที่กองทัพอากาศต้องการพยาบาลชายให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น เพื่อให้รับผิดชอบงานในขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะให้ปฏิบัติงานในหน่วยแพทย์ต่างจังหวัด กองวิหยาการ กรมแพทย์ทหารอากาศจะเปิดหลักสูตรผู้ช่วยเจ้าอากาศพยาบาลช่วย* โดยคัดเลือกทหารกองประจำการให้เข้าอบรมระยะยาว 1 ปี หรือคัดเลือกจากผู้จบหลักสูตรพลพยาบาลประจำการเข้าอบรมอีกประมาณ 6 เดือน หลักสูตรนี้จะเปิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรเป็นครั้งคราวตามความจำเป็น ส่วนหลักสูตรพลพยาบาลประจำการได้เปิดเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2443 จากหลักสูตรฝึกสอนพลเสนารักษ์แล้วแก้ไขปรับปรุงเป็นหลักสูตรพลพยาบาล ซึ่งยังคงผลิตรายอยู่ในปัจจุบัน ด้วยวัตถุประสงค์ให้มีความรู้ความสามารถที่จะสนับสนุนการบริการแพทย์ของกองทัพอากาศและกลับไปช่วยเหลือชุมชนได้เมื่อปลดประจำการไปแล้ว

2. โรงเรียนเจ้าอากาศ เมื่อหน่วยบริการแพทย์ของกองทัพอากาศ คือโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และหน่วยแพทย์ตามต่างจังหวัดได้ขยายกิจการกว้างขวางขึ้น จำเป็นต้องใช้บุคลากรทางการแพทย์ในระดับวิชาชีพ กรมแพทย์ทหารอากาศจึงขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียนเจ้าอากาศพยาบาล เพื่อผลิตพยาบาลชายในระดับวิชาชีพขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2493 ตามระบบสายงานต้องขึ้นตรงต่อกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งเป็นส่วนการศึกษา แต่การจัดการศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมแพทย์ทหารอากาศทั้งสิ้น หลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรพยาบาล ระยะเวลาศึกษา 3 ปี

* ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนี้เมื่อบรรจุเข้ารับราชการในกองทัพอากาศ จะได้รับการแต่งตั้งยศเป็นเจ้าอากาศตรี แต่ชั้นสูงกว่าหลักสูตรพลพยาบาล.

ต่อจาก ม.6 หรือ ม.ศ.3 ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถในการบริการ
 พยาบาลทั่วไป ยกเว้นการผดุงครรภ์ และมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะสาขา
 การพยาบาลได้ ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนจะได้รับการบรรจุให้เข้ารับราชการตาม
 หน่วยบริการแพทย์ของกองทัพอากาศ และได้รับการแต่งตั้งยศเป็นจ่าอากาศเอก
 ต่อมา โรงเรียนจ่าอากาศพยาบาลได้เปลี่ยนสภาพไปเป็นเพียงเหล่าหนึ่ง เช่นเดียวกับ
 เหล่าอื่น ๆ ในกองการศึกษา โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โรงเรียน
 วิชาพยาบาลมีหน้าที่ผลิตนายทหารชั้นประทวนเหล่าต่าง ๆ ให้กับกองทัพอากาศ
 สำหรับพยาบาลชาย เรียกว่า เหล่าทหารแพทย์ ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่จะต้องไป
 ปฏิบัติงานในหน่วยบริการแพทย์สนาม เมื่อรับราชการไประยะหนึ่ง บางส่วนจะได้รับการ
 ฝึกอบรมเพิ่มเติมเป็นเจ้าหน้าที่เทคนิค เช่น เจ้าหน้าที่แผนกรังสี เจ้าหน้าที่แผนก
 วิสัญญี เป็นต้น โรงเรียนจ่าอากาศผลิตจ่าอากาศพยาบาลชายในหลักสูตรระดับประ
 กาศนียบัตร เรื่อยมาจนกระทั่ง พ.ศ.2506 หน่วยบริการแพทย์ต่าง ๆ ของกองทัพอา
 กาศเกิดปัญหาขาดแคลนพยาบาลชาย กรมแพทย์ทหารอากาศจึงขอให้โรงเรียนจ่าอา
 กาศเปิดหลักสูตรเร่งรัดระยะเวลาศึกษา 1 ปีขึ้น โดยรับจากผู้ที่ยังชั้นประโยคมัธยม
 ศึกษาตอนปลาย แต่กระทรวงสาธารณสุขไม่อนุญาติให้หลักสูตรนี้ขึ้นทะเบียนประกอบโรค
 ศิลปะได้ จึงต้องเพิ่มระยะเวลาศึกษาเป็น 3 ปี และผลิตได้รุ่นเดียวก็หยุดไป ต่อมา
 โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศได้ดำริจะปรับปรุงหลักสูตรที่ผลิตพยาบาลหญิง เป็นระดับ
 อนุปริญญาพยาบาลและผดุงครรภ์เมื่อ พ.ศ.2520 กรมแพทย์ทหารอากาศจึงเสนอให้
 ทหารทดลองเปลี่ยนหลักสูตรจ่าอากาศเหล่าทหารแพทย์จากเดิมที่มีพื้นความรู้ ม.ศ.3
 มาเป็น ม.ศ.5 เช่นเดียวกับพยาบาลหญิงแต่ไม่มีผดุงครรภ์ สำเร็จแล้วได้รับการแต่งตั้ง
 ยศเป็นพันจ่าอากาศเอก ในปี พ.ศ.2521 แต่เปิดได้เพียง 2 รุ่นก็ต้องระงับไป
 เพราะมีปัญหาในการใช้หลักสูตร สรุปแล้วการผลิตจ่าอากาศพยาบาลชายมีดังนี้ คือ

พ.ศ. 2493-2500	หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาล (ม.ศ. 3 + 3 ปี)
พ.ศ. 2506	หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาล (ม.ศ. 5 + 3 ปี)
พ.ศ. 2511-2515	หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาล (ม.ศ. 3 + 3 ปี)
พ.ศ. 2521-2522	หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาล (ม.ศ. 5 + 3 ปี)

พ.ศ. 2523-2524 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาล (ม.ศ. 3 + 3 ปี)

พ.ศ. 2526 หลักสูตรเจ้าอากาศเหล่าทหารแพทย์ (ม.ศ. 5 หรือ ม. 6 + 1 ปี) สำเร็จแล้วได้รับการแต่งตั้งยศเป็นเจ้าอากาศตรี แล้วเข้ารับการอบรมต่อเนื่องที่กรมแพทย์ทหารอากาศอีก 1 ปี จึงให้ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการบริการแพทย์ของกองทัพอากาศ หลักสูตรนี้จะผลิตเป็นระยะตามความจำเป็น

3. โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ เมื่อโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชได้ขยายกิจการเพิ่มขึ้นเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระเจ้ากรมบาลในการให้บริการด้านรักษาพยาบาลแก่ประชาชนในเขตชานเมือง จึงเกิดปัญหาขาดแคลนพยาบาลหญิง เพราะที่รับสมัครจากสถาบันอื่น ๆ นอกกองทัพอากาศมีจำนวนไม่พอเพียงกับปริมาณงานที่มากขึ้น พลาอากาศเอกเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร ผู้บัญชาการทหารอากาศในสมัยนั้น จึงได้ดำริให้ผลิตพยาบาลหญิงไว้ใช้เอง และได้อนุมัติให้ตั้งโรงเรียนเจ้าอากาศพยาบาลหญิงขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2501 เพื่อผลิตเจ้าอากาศพยาบาลหญิงแทนเจ้าอากาศพยาบาลชาย ต่อมา พ.ศ. 2507 เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ หลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรพยาบาลหญิง 4 ปี ต่อจากม. 6 หรือ ม. 3 ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะ สาขาพยาบาลและผดุงครรภ์ได้ ต่อมาเมื่อมีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพพยาบาลให้สูงขึ้น สถาบันการศึกษาพยาบาลทั่วประเทศได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นระดับอุดมศึกษา สถาบันของกระทรวงกลาโหมทั้งสามเหล่าทัพก็เริ่มเคลื่อนไหว และได้ดำเนินการขอแกกฎกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการบรรจุบุคคลพลเรือนที่สำเร็จวิชาชีพพยาบาลในระดับอนุปริญญาอย่างต่ำเข้ารับราชการในกระทรวง

ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนี้ เมื่อเข้ารับราชการในกองทัพอากาศจะได้รับการแต่งตั้งยศเป็นพันจ่าอากาศโทหญิงเป็นระยะเวลาเพียง 6 เดือน ก็จะเลื่อนยศเป็นพันจ่าอากาศเอกหญิง.

กลาโหมให้บรรจุได้ในอัตรานายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จ โรงเรียน
 พยาบาลทหารอากาศจึงได้ขออนุมัติ เปลี่ยนหลักสูตร เป็นระดับอนุปริญญาพยาบาลและผดุงครรภ์
 ระยะเวลาศึกษา $3\frac{1}{2}$ ปีต่อจาก มศ.5 และเสนอหลักสูตรให้กระทรวงสาธารณสุขรับ
 รอง เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสิทธิ์ขอขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะได้ ขณะที่รอการ
 รับรองหลักสูตรได้รับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาในปี พ.ศ.2520 ตามคำสั่งของกองทัพอากาศ
 เป็นการทดลองใช้หลักสูตร ระหว่างนั้นปรากฏว่านโยบายของกระทรวงสาธารณสุข
 มีมติให้ดำเนินการจัดการศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพใหม่เพียงระดับเดียวคือ ระดับปริญญา
 ตริ เป็นอย่างต่ำ กรมแพทย์ทหารอากาศจึงขอระเบียบเรื่องให้รับรองหลักสูตรระดับ
 อนุปริญญา และเสนอหลักสูตรระดับปริญญาตรีให้พิจารณาแทน พร้อมทั้งขออนุมัติใช้
 หลักสูตรต่อทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งควบคุมมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่ปริญญา
 ตรีขึ้นไป เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงให้นักเรียนพยาบาลทหารอากาศหญิงที่กำลังศึกษาใน
 หลักสูตรระดับอนุปริญญาตั้งแต่ พ.ศ.2520 ศึกษาเพิ่มเติมอีก 6 เดือน จนครบหลักสูตร
 ระดับปริญญาตรี และใน พ.ศ.2524 ได้มีผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วหนึ่งรุ่น

หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของกองทัพอากาศ

ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศเป็น
 หน่วยงานเดียวของกองทัพอากาศที่ผลิตพยาบาลระดับวิชาชีพ การที่กองทัพอากาศอนุมัติ
 ให้โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศปรับปรุงหลักสูตร เป็นระดับปริญญาตรีก็เพื่อให้สอดคล้อง
 กับนโยบายของประเทศ เนื่องจากวิวัฒนาการทางการแพทย์เจริญขึ้นมาก ประกอบกับ
 การขยายบทบาทในการให้บริการพยาบาลและการสาธารณสุขซึ่งต้องการบุคลากรทางการ
 พยาบาลที่มีความรู้และความรับผิดชอบมากขึ้น การพัฒนาเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทาง
 วิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานนั้นจำเป็นจะต้องมีการติดต่อประสานกันระหว่าง
 ผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งควรจะต้องมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับเดียวกัน ฉะนั้นจึงจำเป็น
 อย่างยิ่งที่กองทัพอากาศจะต้องผลิตพยาบาลในระดับวิชาชีพ เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกับทีม
 สุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้หน่วยบริการแพทย์ของกองทัพอากาศเจริญ

รุดหน้าและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ แม้ว่าการผลิตพยาบาลระดับ
 วิชาชีพนี้จะเกิดปัญหาในด้านอัตราการบรรจุข้าราชการชั้นสัญญาบัตรซึ่งมีจำนวนจำกัด
 กองทัพอากาศก็ต้องหาทางขจัดปัญหานี้ให้หมดไป ปัจจุบันได้แก้ปัญหาโดยให้ลดจำนวน
 นักเรียนทุนกองทัพอากาศ ซึ่งจะได้รับการบรรจุทันทีที่สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ได้สัดส่วน
 กับอัตราการบรรจุตามแผนที่วางไว้ การลดจำนวนนี้เกิดผลกระทบกับโรงพยาบาล
 ภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งยังขาดแคลนพยาบาลอีกมาก เพราะได้ขยายกิจการให้กว้างขวาง
 ขึ้นตลอดเวลา ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษาฝึกปฏิบัติงานบนอาคารผู้ป่วยของนักเรียนพยาบาล
 ซึ่งได้ช่วยแบ่งเบาภาระในการบริการพยาบาลได้บางส่วนก็จะลดลง กองทัพอากาศจึงได้
 อนุมัติให้รับสมัครนักเรียนทุนส่วนตัวเข้าศึกษาด้วยจำนวนหนึ่ง นักเรียนทุนส่วนตัวนี้จะ
 ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาเอง ไม่ได้ใช้งบประมาณส่วนใหญ่ของกองทัพอากาศ
 เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วก็ไม่มีข้อผูกพันในการรับราชการกับกองทัพอากาศ นอกจากกอง
 ทัพอากาศจะต้องการกำลังพลเพิ่มเติมเมื่อใดก็สามารถบรรจุเข้ารับราชการได้ ปัจจุบัน
 สภาพของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศหญิงจึงมีทั้งนักเรียนทุนกองทัพอากาศ นักเรียน
 ทุนส่วนตัว และนักเรียนทุนฝากเรียน ซึ่งรับฝากจากหน่วยราชการอื่นตามความจำเป็น
 เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนักเรียนทุนกองทัพอากาศจะเข้ารับราชการในกองทัพอากาศ
 นักเรียนทุนส่วนตัวจะแยกย้ายกันไปประกอบอาชีพยังสถานพยาบาลต่าง ๆ นักเรียนทุน
 ฝากเรียนจะกลับไปรับราชการตามหน่วยต้นสังกัด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนทุนจาก
 กระทรวงสาธารณสุขที่คัดเลือกจากผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ตามชนบท เข้าศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความ
 รู้ความสามารถจากระดับผู้ช่วยพยาบาลเดิมให้เป็นระดับวิชาชีพ จะเห็นได้ว่าการจัด
 หลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลมหารากาศจะต้องคำนึงถึงผลผลิตที่จะต้องมีความรู้ความ
 สามารถออกไปปฏิบัติงานบริการพยาบาลในสังคมหลายรูปแบบต่างจากหลักสูตรจาอาภาศ
 พยาบาลชาย ซึ่งผลิตไว้ใช้งานในกองทัพอากาศเท่านั้น การจัดหลักสูตรให้สอดคล้อง
 กับความต้องการของกองทัพอากาศและสามารถปฏิบัติงานในสถานพยาบาลและหน่วยงาน
 สาธารณสุขอื่น ๆ ขณะเดียวกันต้องให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยด้วย
 คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรต้องประสบความสำเร็จอย่างยากในการจัดโปรแกรมการศึกษา การ
 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ในชนบทเพิ่มเติม เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ที่จะต้องไปปฏิบัติงาน

ตามชนบท ทั้งยังจะต้องมีเนื้อหาวิชาการศึกษาพยาบาลเวชศาสตร์การбин และการพยาบาล
 ทหารในสนาม รวมทั้งการฝึกวิชาทหารทั่วไปด้วยนั้น เป็นเหตุให้นักเรียนซึ่งต้องศึกษา
 ในชั้นเรียนและปฏิบัติงานในคลินิกมากอยู่แล้ว แทบจะไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 เลย หลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศจึงควรจะต้องมีการวิเคราะห์และ
 ประเมิน เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและสภาพของสังคม
 เนื้อหาในหลักสูตรอาจเหมาะสมในขณะนี้แต่อาจไม่เหมาะสมในอีกระยะหนึ่งข้างหน้า
 ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้ผลผลิตจากโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศในส่วนที่เป็นนักเรียนทุน
 กองทัพอากาศซึ่งได้แก่โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชแห่งหนึ่งนั้น มีแนวโน้มที่จะให้บริการ
 ด้านการปฐมพยาบาลและการพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุตามโครงการของมูลนิธิคฤมภ์เกล้า
 โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศซึ่งเป็นผู้ผลิตบุคลากรให้ส่วนหนึ่งจะต้องปรับหลักสูตรให้
 สอดคล้องกับโครงการนี้ อีกประการหนึ่ง หลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ
 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เริ่มใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2520 ยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรซึ่งจำเป็น
 ต้องทำหลังจากที่ได้ทดลองใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่ง เพื่อพิจารณาว่าเป็นหลักสูตร
 ที่มีความเหมาะสมเพียงใด โดยเหตุผลและความจำเป็นดังที่กล่าวมานี้ จึงเป็นการ
 สมควรที่จะมีการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรว่า ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลัก-
 สูตรที่กำหนดไว้ชัดเจน ถูกต้อง สามารถนำไปปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับสภาพสังคม
 เพียงใด การกำหนดวัตถุประสงค์รายวิชาและการจัดเนื้อหาตลอดจนการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์และสอดคล้อง
 กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ตั้งไว้หรือไม่ การประเมินผลการเรียนกำหนดไว้
 อย่างไร และสามารถประเมินพฤติกรรมได้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ข้อมูลที่ได้
 จากการวิเคราะห์หลักสูตรนี้จะ เป็นประโยชน์ในการประเมินหลักสูตร และเป็นแนวทาง
 ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความเหมาะสมในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรพยาบาลศาสตร์โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ
 พ.ศ. 2520 ในเรื่อง

1. องค์ประกอบของหลักสูตร
2. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิเคราะห์หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อความที่ปรากฏในเอกสารหลักสูตร ประมวลการสอนรายวิชาที่ผู้สอนได้จัดทำขึ้น และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร (Analysis of Elements) จะศึกษาในสิ่งต่อไปนี้

- ปรัชญาของหลักสูตรที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตร
- วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตร
- โครงสร้างของหลักสูตร พิจารณาการจัดแบ่งหมวดวิชาที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตร
- เนื้อหาวิชา พิจารณาลักษณะวิชา การจัดเรียงเนื้อหาวิชา และการจัดโปรแกรมการศึกษาที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตร
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ระบุไว้ในประมวลการสอน
- การประเมินผลการเรียนที่ระบุไว้ในประมวลการสอนและ เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร (Analysis of Relationships) จะศึกษาเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตร กับวัตถุประสงค์รายวิชาที่ระบุไว้ในประมวลการสอนเท่านั้น

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตรในการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ หมายถึง หลักสูตรพยาบาล
ศาสตร์โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ กรมแพทย์ทหารอากาศ กองทัพอากาศ
พ.ศ. 2520

การวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง การพิจารณาโครงสร้าง
ทั่วไปของตัวหลักสูตรว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร ถูกต้องตามหลักการ
ที่ศึกษาจากตำราและเอกสาร และตามที่ทางราชการกำหนดไว้หรือไม่

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง การ
สำรวจข้อความที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และวัตถุประสงค์รายวิชาว่ามี
ความสัมพันธ์สอดคล้องกันหรือไม่ เพียงใด

พุทธิพิสัย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านความคิดและสติปัญญา
แสดงให้เห็นความสามารถในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การนำไป
ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

ทัศนพิสัย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านความรู้สึก แสดงให้
เห็นถึงทัศนคติ และค่านิยมที่ดีในวิชาชีพพยาบาลและการเป็นทหาร

ทักษะพิสัย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านการปฏิบัติ แสดงให้
เห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง
ทั้งการปฏิบัติตามระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมของทหารได้อย่างถูกต้องด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)
ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. วิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร

การวิเคราะห์ทั้ง 2 ขั้นตอนมีวิธีดำเนินการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบทั่วไปของหลักสูตรจากเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ เอกสารหลักสูตร ประมวลการสอนรายวิชา ระเบียบกองทัพอากาศ และระเบียบกรมแพทย์ทหารอากาศที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาตามหลักการที่ได้ศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ในหัวข้อต่อไปนี้

ก. ปรัชญาของหลักสูตร วิเคราะห์ตามหลักการที่ได้ศึกษาจากตำราและเอกสาร แล้วบรรยายเปรียบเทียบ

ข. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร วิเคราะห์ตามพฤติกรรมที่ต้องการในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และทักษะพิสัย โดยการสร้างตารางวิเคราะห์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง

ค. โครงสร้างของหลักสูตร วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดแบ่งหมวดวิชา กับ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับวิชาชีพ พ.ศ. 2525 ของทบวงมหาวิทยาลัย

ง. เนื้อหาวิชา วิเคราะห์ลักษณะวิชา การจัดเรียงเนื้อหาวิชา และการจัดโปรแกรมการศึกษาในแต่ละชั้นการศึกษาตามหลักการที่ได้ศึกษาจากตำราและเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยาย

จ. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิเคราะห์จากประมวลการสอนรายวิชาของครูผู้สอน เปรียบเทียบกับหลักการที่ได้ศึกษาจากตำราและเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยาย

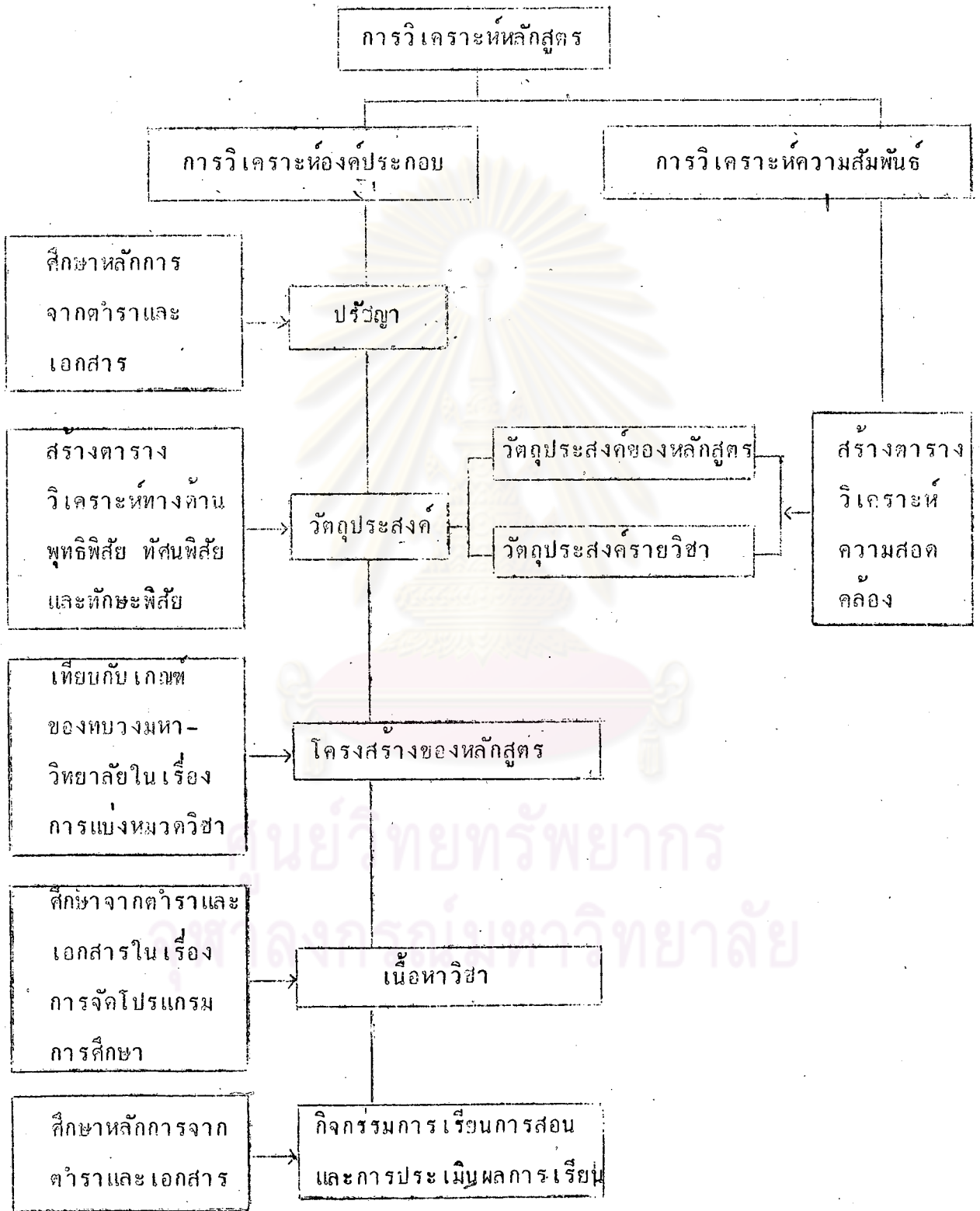
ฉ. การประเมินผลการเรียน วิเคราะห์จากประมวลการสอนรายวิชาของครูผู้สอน ระเบียบกองทัพอากาศ และระเบียบกรมแพทย์ทหารอากาศที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยาย

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร สร้างตาราง

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กับวัตถุประสงค์รายวิชา เพื่อที่ว่า วัตถุประสงค์รายวิชา หมวดวิชา และกลุ่มวิชา แต่ละอย่างมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรครบถ้วน เน้นหนักมากน้อยแตกต่างกัน เพียงใด การพิจารณาวัตถุประสงค์รายวิชาแต่ละวิชาว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรเพียงใดนั้น พิจารณาจากรายละเอียดของ เนื้อหาวิชาแต่ละวิชาประกอบด้วย แล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง

การทำกรวิเคราะห์ในแต่ละตอน ได้ขอให้ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งด้าน การพัฒนาหลักสูตรทั่วไปและการพัฒนาหลักสูตรพยาบาล ตรวจสอบความถูกต้อง ในการวิเคราะห์ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



๕ แผนภูมิที่ 1 แสดงวิธีการวิเคราะห์หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ

การเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย กำหนดนิยามศัพท์-เฉพาะ และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดในเรื่อง วิวัฒนาการการศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพในประเทศไทย หลักการพัฒนาหลักสูตรพยาบาล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 เสนอวิธีดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

ภาคผนวก โครงสร้างหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ รายละเอียดการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์รายวิชา แต่ละวิชา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย